

Abstrakt

Společné soužití člověka s hlodavci se datuje již od počátku zemědělství. Mnohé populace hlodavců se přizpůsobily synantropnímu způsobu života, a jakožto komenzálové doprovázejí člověka až do dnešní doby. První studie sleduje, jakým způsobem člověk ovlivnil životní prostředí nekomenzálního druhu hlodavce - myši kyperské (*Mus cypriacus*). Tento ostrovní endemit se po většinu své existence vyvíjel v nepřítomnosti savčích konkurentů a predátorů. Během posledních 10.000 let však člověk do jeho prostředí zavlekl druhy, které životní prostředí myši značně ovlivnily. Zejména krysa (*Rattus rattus*) dnes na ostrově dominuje svou početností a je pravděpodobně výrazným kompetitorem kyperské myši. Přesto její pach na myš nepůsobí averzivně, naopak je preferován, zřejmě jakožto pach fylogeneticky příbuzného druhu. Naopak pach kočky, na Kypru rovněž rozšířený, vyvolává averzivní reakci.

Druhým řešeným tématem je sledování behaviorálních strategií různých typů myších populací (komezální *M. musculus musculus*, nekomenzální *M. m. musculus*, nekomenzální *M. m. domesticus*) pomocí exploračních testů. Komezální populace projevuje výraznou vertikální aktivitu - zřejmě proto, že komezální prostředí nabízí řadu příležitostí ke šplhání. Naopak je oproti nekomenzálům méně aktivní v testu volné explorační. V komezálním prostředí jsou zdroje obvykle nahlučené a jedinci tak nemusí udržovat a obcházet velká teritoria. Proto zřejmě ani v prostředí *open-field* testu nemají potřebu být příliš aktivní. Zaznamenali jsme i vliv poddruhové příslušnosti: poddruh *M. m. domesticus* se v testech projevoval aktivněji a odvážněji - ochotně navštěvoval střed arény v *open-field* prostředí a na zvýšeném křížovém bludišti se častěji nakláníl z otevřených ramen dolů (*head-dipping*). Podle literatury je *M. m. domesticus* zároveň také agresivnějším poddruhem. Právě agresivita bývá s odvahou spojována (jako tzv. "*Boldness-aggression syndrome*"), s čímž dobře korespondují i naše výsledky.

Poslední část práce sleduje aplikovatelnost netoxické monitorovací nástrahy s obsahem UV-fluorescentního barviva u tří druhů hlodavců (myš domácí, potkan, krysa). Všechny testované druhy návnadu přijímaly a po jejím pozření produkovaly po dostatečně dlouhou dobu fluorescentně označený trus, který byl dobře viditelný. Návnada je tedy použitelná k monitorování pohybové aktivity hlodavců v terénu. Trus s obsahem fluorescentního barviva navíc při monitorování zabraňuje falešně pozitivním detekcím.